

สรุปความเป็นมา

กระทรวงสาธารณสุขเป็นหน่วยงานหลักที่ต้องรับผิดชอบต่อการให้บริการสุขภาพประชาชน ตามนโยบายหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ในขณะที่เดียวกันต้องดูแลสถานบริการในสังกัดทั่วประเทศให้มีศักยภาพเพียงพอที่จะให้บริการต่อประชาชนอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ ระบบการให้บริการสุขภาพจึงต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การมีระบบข้อมูลด้านอื่นที่สนับสนุนระบบบริการสุขภาพ ได้แก่ข้อมูลด้านการเงินการคลัง และระบบบัญชีจึงเป็นเรื่องจำเป็น ซึ่งตลอดหลายปีที่ผ่านมากระทรวงสาธารณสุขมีความพยายามที่จะทำให้เกิดการพัฒนาฐานข้อมูลด้านการเงินการคลังและรายงานการเงิน ที่สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการ แต่จากปัญหาเรื่องรูปแบบการรายงานทางการเงินที่หลากหลาย และบทบาทภารกิจหน่วยงานที่รับผิดชอบยังไม่ชัดเจน จึงทำให้การพัฒนาเป็นไปอย่างมีข้อจำกัด แม้ต่อมามีการนำ GFMS (Government Fiscal Management Information System) เข้ามาใช้ในการบริหารจัดการทางการเงินในภาครัฐ แต่ระบบ GFMS คงแสดงให้เห็นได้เพียงผลการดำเนินงานตามระบบงบประมาณเท่านั้น ไม่เพียงพอที่จะใช้วิเคราะห์การเงินการคลังของกระทรวงสาธารณสุข เพราะเม็ดเงินที่เข้ามาในหน่วยบริการมีทั้งเงินในระบบงบประมาณและเงินนอกงบประมาณจากกองทุนต่าง ๆ หลายกองทุน ซึ่งมีวิธีบริหารจัดการที่แตกต่างกัน

กระทรวงสาธารณสุขจึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการปรับปรุงและพัฒนา นโยบายบัญชีและผังบัญชีภาคสุขภาพของหน่วยบริการสังกัดกระทรวงสาธารณสุขขึ้น ตามคำสั่งกระทรวงสาธารณสุขที่ 749/2549 ลงวันที่ 23 สิงหาคม 2549 คณะกรรมการนี้ประกอบด้วยผู้แทนหลายหน่วยงานทั้งภายนอกกระทรวงสาธารณสุข ได้แก่ กรมบัญชีกลาง สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ และผู้แทนภายในกระทรวงสาธารณสุข ได้แก่ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด โรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป โรงพยาบาลชุมชน กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กลุ่มคลังและพัสดุ มีวัตถุประสงค์เพื่อร่วมกันพัฒนาฐานข้อมูลด้านการเงินการคลังให้เป็นระบบ เหมาะสมกับการดำเนินงานของกระทรวงสาธารณสุข โดยเห็นว่าแนวทางในการพัฒนานั้นต้องเริ่มจากมีผังบัญชีที่มีรูปแบบมาตรฐานเดียวกัน และควรต้องเป็นผังบัญชีภาคสุขภาพที่สอดคล้องกับภารกิจของกระทรวงสาธารณสุข เพื่อให้หน่วยบริการในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขได้ใช้เป็นมาตรฐานในการบันทึกรายการทางบัญชี สามารถนำไปใช้ประโยชน์เพื่อการวิเคราะห์ต้นทุนบริการเบื้องต้น

รวมทั้งประเมินสถานะทางการเงินของหน่วยบริการ และเนื่องจากขณะนี้ทุกหน่วยงานที่เป็นหน่วยเบิกจ่ายต้องเข้าสู่ระบบ GFMS ซึ่งมีรหัสบัญชีเฉพาะอยู่แล้ว ฉะนั้นในการจัดทำผังบัญชีมาตรฐานจึงได้กำหนดหลักการว่า รหัสบัญชีที่ใช้จะต้องมีความสอดคล้องกับรหัสบัญชีตามระบบ GFMS เพื่อเป็นการเอื้อประโยชน์ต่อผู้บันทึกรายการ โดยคณะกรรมการฯ ได้แต่งตั้งคณะทำงานขึ้น 2 คณะ ประกอบด้วย

1) คณะทำงานด้านนโยบายหรือเป้าหมายเชิงบริหาร Managerial Accounting ร่วมกันกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ รูปแบบรายงานทางการเงินที่เหมาะสม เพื่อประโยชน์ต่อผู้บริหารนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการวางแผน การอำนวยความสะดวก และ ควบคุมการดำเนินงาน

2) คณะทำงานด้านนโยบายทางการเงินบัญชี Financial Accounting เพื่อร่วมกันกำหนดและปรับปรุงผังบัญชี วิธีการลงบัญชีให้เหมาะสมกับระบบการจัดสรรเงินในแต่ละกองทุน และเหมาะสมกับหน่วยบริการของกระทรวงสาธารณสุข

วิธีการจัดทำผังบัญชีภาคสุขภาพของกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2550 นี้ ได้เริ่มต้นจากการนำผังบัญชีเดิมจากคู่มือบัญชีกระทรวงสาธารณสุข ปี 2547 มาปรับแก้โดยปรับลดรายการที่ไม่จำเป็น เพิ่มเติมรายการใหม่ให้สอดคล้องกับผังบัญชีและการบันทึกรายการตามระบบ GFMS อย่างไรก็ตามการบันทึกบัญชีส่วนใหญ่ยังคงใช้ตามคู่มือเดิม โดยคณะทำงานได้ใช้ระยะเวลาในการดำเนินงานทั้งสิ้นประมาณ 5 เดือน มีจำนวนรายการตามผังบัญชีทั้งสิ้น 857 รายการ การแก้ไขที่สำคัญของผังบัญชีใหม่ได้แก่ การกำหนดให้มีรายละเอียดการบันทึกรายการแยกแต่ละกองทุนให้มีความชัดเจนขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเหมาะสมในการปฏิบัติงานของกระทรวงสาธารณสุข ผังบัญชีนี้ได้รับความเห็นชอบให้นำมาใช้เป็นคู่มือสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานของกระทรวงสาธารณสุขตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 เป็นต้นไป
